

GEANNOTEEDE AGENDA NAVO FOREIGN MINISTER MEETING VAN 21 EN 22 MEI 2026

Op donderdag 21 en vrijdag 22 mei a.s. vindt de *NATO Foreign Ministers Meeting* (FMM) plaats in Helsingborg, Zweden. Dit is de laatste bijeenkomst van de NAVO ministers van Buitenlandse Zaken voor de NAVO-top in Ankara op 7 en 8 juli. De minister van Buitenlandse Zaken zal deelnemen aan deze vergadering. Bondgenoten worden verwelkomd in het Sofiero-paleis te Helsingborg door het Zweedse Koninklijk Paar en de Zweedse minister-president Kristersson. Vervolgens komen de NAVO ministers bijeen in een werkdiner van de NAVO-Oekraïne Raad op 21 mei, en een vergadering van de Noord-Atlantische Raad op 22 mei.

Noord-Atlantische Raad

De precieze agenda van de Noord-Atlantische Raad-bijeenkomst is op het moment van schrijven nog niet bekend. De bijeenkomst zal in belangrijke mate in het teken staan van de voorbereidingen van de NAVO-Top in Ankara. Op de NAVO-Top is het van belang dat de bondgenoten eenheid verder versterken; opvolging geven aan de afspraken uit Den Haag - door een duidelijk groeipad in de defensie-uitgaven te laten zien en stappen te zetten in de omzetting naar concrete capaciteiten en opbouw van de defensie-industrie; en blijvende steun aan Oekraïne te verlenen. De ontwikkelingen in de afgelopen periode onderstrepen eens te meer de noodzaak dat Europese bondgenoten een grotere verantwoordelijkheid voor de Europese veiligheid nemen. De historische NAVO-top in Den Haag in juni 2025 was een bepalend moment voor het NAVO-bondgenootschap. Bondgenoten spraken af om in 2035 jaarlijks 5% van hun bbp aan defensie-uitgaven en defensie- en veiligheidsgerelateerde investeringen uit te geven, waarvan 3,5% aan defensie-uitgaven ten behoeve van de NAVO-capaciteitsdoelstellingen die in 2025 zijn overeengekomen. Deze afspraken zorgen voor een betere lastenverdeling, waarbij Europa en Canada meer verantwoordelijkheid nemen voor de afschrikking en verdediging. Richting de Top in Ankara zal worden gesproken over de opvolging die bondgenoten hebben gegeven aan deze afspraken. Blijkens het laatste NAVO jaarrapport hebben Europese bondgenoten en Canada hebben in 2025 94 miljard dollar meer aan defensie uitgegeven: bondgenoten laten daarmee een duidelijke groei zien.

Het kabinet zal tijdens de FMM onderstrepen dat Nederland is geëngageerd aan een ambitieus en duidelijk groeipad om in 2035 aan de 5% bbp norm te voldoen. Nederland komt deze afspraak na en laat een huidig percentage van 2,59% in 2025 zien conform de NAVO-berekeningswijze.¹ Nederland zal andere bondgenoten oproepen om in aanloop naar de top duidelijke voortgang te laten zien op het gebied van defensie-uitgaven. Dit is van cruciaal belang voor een grotere verantwoordelijkheid van Europa in de NAVO. Het kabinet zal oproepen tot een gecoördineerde *burden shift* om verantwoordelijkheden die de VS naar Europa wil overhevelen goed en tijdig te kunnen overnemen. Daarnaast zal het kabinet blijvend aandacht vragen voor de agressieoorlog in Oekraïne, en het belang van een eerlijke lastenverdeling voor de steun aan Oekraïne en hernieuwde bijdragen van bondgenoten onderstrepen.

Ook op het gebied van de defensie-industrie zal vooruitgeblikt worden op de NAVO-top. Het kabinet zal wijzen op het grote belang dat de defensie-industriële productiecapaciteit binnen het bondgenootschap wordt opgeschaald. De verhoogde defensie-uitgaven van de bondgenoten moeten zich vertalen in concrete bestellingen. Alleen op die manier wordt de industrie de langetermijnzekerheid geboden die nodig is om investeringen en opschaling mogelijk te maken. De NAVO kan hier een faciliterende en coördinerende rol in

¹ Volgens de Nederlandse berekeningswijze gaf Nederland in 2025 2,28% uit aan defensie inclusief steun aan Oekraïne. De oorzaak van deze tussen de nationale en NAVO-berekeningswijze ligt in de NAVO's gebruik van specifieke prijspeilen, verschillende deflatoren en bbp-cijfers van de OESO in plaats van de CPB. Dit is noodzakelijk om vergelijkingen tussen bondgenoten mogelijk te maken.

spelen, onder andere door vraagbundeling en gezamenlijke aanschaf van capaciteiten te faciliteren, de samenwerking met de industrie te versterken, en ongeclassificeerde informatie over capaciteitsbehoeften proactiever te delen met de industrie. Tevens blijven structurele investeringen in innovatie en technologische ontwikkeling essentieel om de militaire en industriële voorsprong van het bondgenootschap te behouden. Op de top zal specifieke aandacht uitgaan naar het opschalen van de productiecapaciteit van innovatieve bedrijven, inclusief het midden- en kleinbedrijf (mkb). De ervaringen in Oekraïne leren dat het mkb uitermate goed in staat is om operationele eenheden lokaal te ondersteunen bij het aanpassen aan de snelle veranderingen op het slagveld. Het kabinet moedigt daarom een grotere rol van de NAVO aan bij het betrekken van het mkb in de industriële mix. Ook acht het kabinet het van belang om een goede balans te vinden tussen het vergroten van concurrentiekracht van de Europese defensie-industrie en het in stand houden van trans-Atlantische industrie- en materieelsamenwerking. Nauwere samenwerking tussen de NAVO en de EU op dit vlak acht het kabinet om die reden van groot belang.

Verder zullen de NAVO-ministers naar verwachting spreken over de veiligheidssituatie aan de zuidflank, in het bijzonder de situatie omtrent de Straat van Hormuz. Nederland is, samen met een groot aantal bondgenoten, bereid om bij te dragen aan het waarborgen van vrije doorvaart in de Straat van Hormuz, wanneer de situatie het toelaat. Nederland staat hierover in nauw contact met regionale spelers en bondgenoten en roept actief op tot verdere de-escalatie. Daarnaast leidt Nederland de sanctiewerkgroep binnen de Hormuz-coalitie en ondersteunt het de inspanningen van de EU en in de VN om de druk op Iran op te voeren, te werken aan een politieke oplossing en humanitaire initiatieven te bevorderen.

Sinds de oorlog in Iran worden NAVO-partners in de Golfregio geconfronteerd met toenemende veiligheidsdreigingen, waaronder gerichte luchtaanvallen en regionale escalatiedynamiek. In dit licht zullen ministers ook evalueren wat de voortgang is van het in 2024 aangenomen *Southern Neighbourhood Action Plan* dat inzet op een meer strategische en samenhangende benadering van NAVO-partners aan de zuidflank. Het kabinet ziet in de huidige context duidelijke kansen voor nauwere samenwerking met regionale partners. Daarbij zal het kabinet het belang benadrukken van versnelde uitwerking van vlaggenschipprogramma's en de ontwikkeling van maatwerkpartnerschappen met Golflanden. Ook zal worden ingezet op een sterkere strategische communicatie in de regio, met specifieke aandacht voor het tegengaan van Russische desinformatie. Het kabinet zal verder wijzen op complementariteit met EU-inspanningen in het Zuidelijk Nabuurschap, waaronder het *EU Pact for the Mediterranean*.

Werkdiner NAVO-Oekraïne Raad

In de NAVO-Oekraïne Raad bespreken bondgenoten met de Oekraïense minister van Buitenlandse Zaken Andriia Sybiha en Hoge Vertegenwoordiger voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid van de EU Kaja Kallas de aanhoudende Russische agressie tegen Oekraïne. Tijdens het werkdiner ontvangen de bondgenoten de laatste stand van zaken in Oekraïne van minister Sybiha en zal worden gesproken over hoe de steun aan Oekraïne voort te zetten en de lastenverdeling te verbeteren. Naar verwachting zal tijdens de Raad tevens worden stilgestaan bij de grootste militaire prioriteiten van Oekraïne, waaronder de behoefte aan kritieke luchtverdediging waar onder andere via het NAVO *Prioritised Ukraine Requirements List* (PURL) initiatief in wordt voorzien. Het is van belang dat Oekraïne de militaire behoeften stelt, zodat Oekraïne alleen militair materieel ontvangt dat het ook daadwerkelijk nodig heeft. Deze vrijheid moet ook in de voorwaarden van de *EU Ukraine Support Loan* gewaarborgd zijn.

Oekraïne biedt al ruim vier jaar lang succesvol weerstand aan de voortdurende Russische agressie. Rusland is de belangrijkste en meest urgente bedreiging voor het bondgenootschap. De veiligheid van Oekraïne is direct

verbonden met de bredere Europese veiligheid en vergt derhalve dat Europa verantwoordelijkheid blijft nemen. Het is nu van belang de druk op Rusland vast te houden en sancties verder door te voeren. Steun aan Oekraïne en wederzijdse komt zowel Oekraïne als de NAVO ten goede. Het biedt bovendien mogelijkheden voor bondgenoten om te leren van de door Oekraïne opgedane ervaringen en de Europese defensie-industrie van de benodigde innovaties te voorzien. Nederland vindt het belangrijk dat alle bondgenoten bijdragen aan de voortzetting van steun opdat we Oekraïne in een zo sterk mogelijk positie kunnen brengen. Het kabinet blijft zich daarom ook in NAVO-verband inspannen voor een gelijkere lastenverdeling en een verhoging van de internationale militaire steun aan Oekraïne. Hierbij zal het kabinet benadrukken dat, naast de vrijgekomen middelen uit de EU *Ukraine Support Loan*, een voortzetting van bilaterale militaire steun essentieel is om aan de totale Oekraïense noden tegemoet te komen.